

Sygnatura akt II AKa 34/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 marca 2015 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA Robert Wróblewski

Sędziowie: SSA Edward Stelmasik (spr.)

SSA Jerzy Skorupka

Protokolant: Beata Sienica

przy udziale prokuratora Prokuratury Apelacyjnej Marka Ratajczyka

po rozpoznaniu w dniu 4 marca 2015 r.

sprawy **D. G. (1)**

oskarżonego z art. 13 § 1 kk w związku z art. 148 § 1 kk i art. 156 § 1 pkt 2 kk i art. 160 § 1 kk w związku z art. 11 § 2 kk

na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Okręgowego w Legnicy

z dnia 5 listopada 2014 r. sygn. akt III K 19/14

I. zmienia zaskarżony wyrok wobec oskarżonego D. G. (1) w ten sposób, że podwyższa wymierzoną mu karę do 4 (czterech) lat pozbawienia wolności, zaliczając na jej poczet na podstawie art. 63 § 1 kk okres tymczasowego aresztowania od dnia 21 lipca 2013r. do dnia 4 marca 2015r.;

II. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

III. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. R. K. 600 zł tytułem kosztów nieopłaconej obrony z urzędu oskarżonego w postępowaniu odwoławczym oraz 138 zł tytułem zwrotu VAT;

IV. zwalnia oskarżonego od ponoszenia wydatków za postępowanie apelacyjne, stwierdzając, że ponosi je Skarb Państwa oraz zwalnia go od opłaty za obie instancje.

UZASADNIENIE

Prokurator Prokuratury Rejonowej w Lubinie oskarżył D. G. (1) o to, że:

w nocy z 21/22 lipca 2013 r. w L., okręgu (...), działając z zamiarem bezpośrednim, usiłował pozbawić życia A. G., w ten sposób, że zadał jej cios nożem o długości ostrza 21 cm w okolice łędźwiową, w następstwie czego spowodował u niej obrażenia ciała w postaci rany klutej prawej okolicy łędźwiowej penetrującej do przestrzeni zaotrzewnowej z uszkodzeniem nerki prawej oraz penetrującej do jamy otrzewnowej z przebicciem prawego płata wątroby oraz wstrząs krwotoczny, które to obrażenia spowodowały chorobę realnie zagrażającą życiu i naraziły A. G. na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia, lecz zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na udzielenie pomocy przez Zespół Pogotowia (...)

to jest o czyn z art. 13 § 1 kk w zw. z art. 148 § 1 kk i art. 156 § 1 pkt 2 kk i art. 160 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk.

Sąd Okręgowy w Legnicy, wyrokiem z dnia 5.11.2014 r. uznał w/w D. G. (1) za winnego tego, że w nocy 21 lipca 2014 r. w L., woj. (...), działając z zamiarem ewentualnym, spowodował ciężki uszczerbek na zdrowiu A. G. w ten sposób, że ugodził ją nożem w okolicę lędźwiową prawą w następstwie czego doznała ona rany kłutej prawej okolicy lędźwiowej, penetrującej do przestrzeni zaotrzewnowej z uszkodzeniem nerki prawej oraz penetrującej do jamy otrzewnej z przebicciem prawego płata wątroby oraz wstrząsu krwotocznego, powodujących chorobę realnie zagrażającą życiu, to jest przestępstwa z art. 156 § 1 p. 2 k.k. i za to na podstawie wymienionego przepisu oraz art. 63 § 1 k.k. wymierzył mu karę 3 lat pozbawienia wolności z zaliczeniem na jej poczet okresu rzeczywistego pozbawienia wolności od 21 lipca 2013 r. do 5 listopada 2014 r. Wyrokiem tym ponadto zwolniono oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych (sygn. akt III K 19/14).

Apelację od tego wyroku wniósł prokurator, zarzucając:

I. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, polegający na przyjęciu, D. G. (1) działał z zamiarem ewentualnym spowodowania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu A. G., podczas gdy prawidłowa analiza zgromadzonych w sprawie dowodów ocenianych we wzajemnym ze sobą powiązaniu skłania do nieuchronnego wniosku, że takie zachowanie się D. G. (2) w stosunku do A. G. w okresie poprzedzającym ugodzenie pokrzywdzonej nożem, natężenie działania w czasie zajścia, właściwości użytego przez D. G. (2) narzędzia i sposób jego użycia, zachowanie się tuż po zajściu oraz motywacja oskarżonego pozwalają na ustalenie, że działał on co najmniej z zamiarem ewentualnym pozbawienia życia A. G.,

a w wypadku niepodzielenia zarzutu wskazanego w pkt I,

II. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, polegający na przyjęciu, że D. G. (1) działał z zamiarem ewentualnym spowodowania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu A. G., podczas gdy prawidłowa analiza zgromadzonych w sprawie dowodów ocenianych we wzajemnym ze sobą powiązaniu skłania do nieuchronnego wniosku, że takie zachowanie się D. G. (2) w stosunku do A. G. w okresie poprzedzającym ugodzenie pokrzywdzonej nożem, natężenie działania w czasie zajścia, właściwości użytego przez D. G. (2) narzędzia i sposób jego użycia, zachowanie się tuż po zajściu oraz motywacja oskarżonego pozwalają na ustalenie, że działał on z zamiarem bezpośrednim spowodowania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu A. G.,

a w wypadku niepodzielenia zarzutu wskazanego w p. I i II,

III. rażąco niewspółmierność kary polegającą na wymierzeniu D. G. (1) za czyn z art. 157 § 1 pkt 2 kk kary 3 lat pozbawienia wolności, podczas gdy prawidłowa ocena ustalonych przez Sąd okoliczności w postaci dopuszczenia się przez oskarżonego czynu o znacznej społecznej szkodliwości, pomimo stosowanych wobec niego środków poddania sprawcy próbie sprzyjających oddziaływaniom wychowawczym, uprzedniej karalności oskarżonego za przestępstwo popełnione na szkodę osoby najbliższej, nagannej postawy i właściwości osobistych oskarżonego wyrażających się w lekceważeniu porządku prawnego i powszechnie przyjętych norm postępowania popełnienia czynu godzącego w życie i zdrowie ludzkie z niskich pobudek, w wyniku podjęcia gwałtownego ataku z użyciem noża o bardzo niebezpiecznych właściwościach – prowadzi do oczywistego wniosku, że cele kary zarówno w zakresie prewencji generalnej, jak i indywidualnej nie zostaną osiągnięte.

Wniósł on w konsekwencji o:

- 1) uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania;
- 2) względnie – zmianę tego wyroku przez podwyższenie do 5 lat pozbawienia wolności kary wymierzonej oskarżonemu.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

Na wstępie stwierdza Sąd Apelacyjny, że zasadny okazał się alternatywnie podniesiony przez prokuratora zarzut rażącej łagodności kary, wymierzonej oskarżonemu. Nie podzielono natomiast stanowiska tego apelującego, jakoby Sąd Okręgowy dokonał błędnych ustaleń co do winy D. G. (1). Na uzasadnienie swego stanowiska przedstawia Sąd Apelacyjny następujące argumenty.

I. Ocena argumentów, skierowanych przeciwko ustaleniom o winie D. G. (1).

Kwestionując trafność ustaleń Sądu Okręgowego odnośnie winy D. G. wywodzi prokurator, że:

1) po pierwsze – zgromadzony materiał dowodowy potwierdza stanowisko zaprezentowane w akcie oskarżenia, iż sprawca ten „działał co najmniej z zamiarem ewentualnym pozbawienia życia A. G.” (cytat z p. I zarzutów apelacyjnych);

2) po drugie – alternatywnie kwestionuje stanowisko wyrażone w zaskarżonym wyroku co do rodzaju zamiaru tego oskarżonego, prezentując pogląd, iż „działał on z zamiarem bezpośrednim spowodowania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu A. G.” (cytat z p. II apelacji), a nie z zamiarem ewentualnym spowodowania takiego uszczerbku, jak to przyjął Sąd Okręgowy.

Sąd Apelacyjny zarzutów tych nie podzielił, chociaż przyznać należy, iż autor apelacji przedstawił szereg trafnych argumentów, które mogą wspierać jego stanowisko. Z drugiej jednakże strony nie sposób pominąć faktu, że Sąd Okręgowy nie stracił z pola widzenia okoliczności eksponowanych przez prokuratora. W samej zaś rzeczy zauważa się, iż kwestia ustalenia zamiaru sprawcy jest szczególnie trudna, gdy oskarżony w sposób stanowczy przeczy, aby godził się na wystąpienie skutku w postaci śmierci pokrzywdzonej, ta zaś także w tym względzie zdaje się nie dopuszczać do swej świadomości istnienia po stronie sprawcy tak daleko idącego zamiaru.

1. Wracając do meritum sprawy stwierdzić należy w pierwszej kolejności, iż nie podzielono stanowiska prokuratora, jakoby oskarżony, zadając przedmiotowe uderzenie nożem, godził się, że spowoduje śmierć pokrzywdzonej. Nie stracono w tym względzie ani eksponowanego w apelacji stanu emocjonalnego sprawcy z okresu poprzedzającego krytyczne zdarzenie, ani też rodzaju zadanego uderzenia.

a) To prawda, że treść smsów, przesłanych przez oskarżonego do znanej mu osoby, wskazuje, iż w okresie poprzedzającym krytyczne zdarzenie był on bardzo zdenerwowany i wyjątkowo wrogo nastawiony do pokrzywdzonej (patrz: treść smsów wysłanych z telefonu oskarżonego k. 141 T. I). Co więcej – w smsach tych artykułowany jest wprost zamiar zabójstwa tej pokrzywdzonej. Zważyć jednak należy, iż treści tej korespondencji nie stracił z pola widzenia Sąd Okręgowy (patrz: strony 4 i 5 uzasadnienia zaskarżonego wyroku). Trafnie korespondencję tę zinterpretowano w powiązaniu z treścią zeznań pokrzywdzonej A. G., a także jej oraz oskarżonego matki tj. J. G.. Obie one zgodnie zeznały, że takie werbalne akty agresji były niemalże każdorazowym następstwem stanów nietrzeźwości oskarżonego. Zeznały one jednak równocześnie, że tym werbalnym pogrożkom wypowiedzianym przez oskarżonego nie towarzyszyły żadne akty przemocy (patrz: A. G. k. 347 – 348 i J. G. k. 349 – 350 T.II). Podzielono wobec tego stanowisko, wyrażone w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, że nie można przeceniać znaczenia treści w/w korespondencji, a zwłaszcza zaś nie sposób odczytywać jej w sposób dosłowny, jako odzwierciedlenie rzeczywistego zamiaru oskarżonego.

b) Sąd Apelacyjny nie traci z pola widzenia także rodzaju uderzenia zadanego pokrzywdzonej przez oskarżonego, w tym i rodzaju noża, którym się on posłużył. Z drugiej jednakże strony zauważyć należy, że uderzenie to zostało zadane nie w przednią część ciała pokrzywdzonej, a zwłaszcza nie w okolice klatki piersiowej, lecz w dolną część pleców. Uderzenie to godziło więc w te części ciała, w których umiejscowione są mniej ważne dla życia i zdrowia organy. Akceptując wobec tego stanowisko, wyrażone w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, że brak wystarczających podstaw do przypisania oskarżonemu zamiaru zabójstwa siostry dodatkowo podnieść należy, iż trudno dopuścić taką ewentualność w sytuacji, gdy uwzględni się fakt, iż zdarzenie to odbyło się w

obecności innej osoby (chodzi o świadka T. B. (1)). Przecież udowodnienie sprawstwa oskarżonego było w takiej sytuacji oczywiste.

2. Nie podzielono także alternatywnie podniesionego w apelacji wniosku o uznanie, że przypisanego w wyroku czynu z art. 156 § 1 p. 2 kk dopuścił się oskarżony z zamiarem bezpośrednim. Szereg argumentów przedstawionych we wcześniejszych fragmentach uzasadnienia, przeczących zamiarowi pozbawienia życia pokrzywdzonej, odnosi się i do ustaleń co do braku podstaw, aby oskarżony miał bezpośredni zamiar spowodowania siostrze ciężkiego uszczerbku na zdrowiu. Ma tu na względzie Sąd Apelacyjny zwłaszcza umiejscowienie zadanego uderzenia. Cios ten przecież zadał on w dolną partię pleców w kierunku dołu a konkretnie w stronę łądźwi. W tej części nie są więc umiejscowione najważniejsze organy ciała.

W konsekwencji i te fragmenty apelacji nie zostały uwzględnione.

II. Ocena zarzutu skierowanego przeciwko karze wymierzonej oskarżonemu.

Zarzut powyższy, co już na wstępie zasygnalizowano został podzielony przez Sąd Apelacyjny. Uznano bowiem, że kara 3 lat pozbawienia wolności, wymierzona zaskarżonym wyrokiem, nie uwzględnia w stopniu należyтым stopnia demoralizacji oskarżonego.

a) Z treści wywiadu kuratora a także zeznań jego matki tj. J. G. wynika, że oskarżony to typowy pasożyt społeczny. Przez całe dorosłe życie miał on stałą pracę jedynie przez krótki czas. Środki utrzymania wymuszał natomiast przemocą na swej matce (wywiad k. 85 i 86 i zeznania J. G. k. 350).

b) Oskarżony D. G. (1) nie jest podatny także na dotychczas stosowane wobec niego środki karne o charakterze wolnościowym. Za rozmaite przejawy psychicznego znęcania się nad matką został skazany na karę łączną 8 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na 2 lata (k. 263 T.II). Wyrok ten uprawomocnił się 28 maja 2013 r. a więc przed upływem niespełna 2 miesięcy od popełnienia przestępstwa będącego przedmiotem niniejszej sprawy.

c) O stopniu demoralizacji tego sprawcy świadczy nie tylko fakt alkoholizowania się w trakcie dni poprzedzających krytyczne zdarzenie (wypili oni wówczas łącznie 11 butelek wódki – T. B. k. 349), chociaż okoliczność ta świadczy także negatywnie o pokrzywdzonej i jej konkubinie, ale także jego zachowanie w trakcie trwania tymczasowego aresztowania. Przejaw jego nagannego zachowania nie byli w stanie znieść nawet współosadzeni w zakładzie karnym, stąd też umieszczono go w celu pojedynczej (patrz: dane z opinii psychiatrycznej po przeprowadzonej obserwacji k. 210 T.II).

d) Przy ocenie kary wymierzonej osk. D. G. nie sposób pominąć także stopnia jego zawinienia. Zważyć należy, iż przypisanego przestępstwa dopuścił się on bez jakiegokolwiek powodu. Trudno przecież uznać by za taki uznać działania podjęte przez pokrzywdzoną, zmierzające do zabezpieczenia zakupionego mięsa na posiłek na dzień następny.

Jedyną okolicznością łagodzącą mogą stanowić przeprosiny listowne skierowane do pokrzywdzonej, przy czym jak wynika z jego oświadczenia przed Sądem Apelacyjnym, przeprosiny te pokrzywdzona miała przyjąć (rozprawa apelacyjna z dnia 4.03.2015 r.).

Okoliczność powyższa nie jest jednak na tyle istotna, by mogła uzasadniać uznanie kary 3 lat pozbawienia wolności, orzeczonej przez Sąd Okręgowy za spełniającą wymogi z art. 43 k.k.

W konsekwencji karę tę podwyższono do 4 lat pozbawienia wolności, uznając, iż uwzględnione zostaną w ten sposób zarówno stopień społecznej szkodliwości czynu popełnionego przez oskarżonego a także stopień jego zawinienia i jednocześnie osiągnięty zostanie w ten sposób efekt w zakresie resocjalizacji tego sprawcy.

III. Uzasadnienie rozstrzygnięcia o kosztach sądowych za II instancję.

Orzeczenie o kosztach sądowych za drugą instancję oparto na treści przepisu art. 624 § 1 kpk. Zauważyć należy, że oskarżony nie ma żadnego majątku a jest przy tym mało prawdopodobne, aby w trakcie dalszego odbywania kary skierowano go do wykonywania odpłatnej pracy zarobkowej. Stąd decyzja o zwolnieniu go od ponoszenia w/w kosztów.